

INDIVIDUALNA STRATEGIJA NAPREDOVANJA KA MIKRO ZAJEDNICI MIKRO-MANEVAR

38. novosadski salon 2009.

Kraj svake dekade inicira analizu umetničkih istraživanja proteklog perioda i njegove komparacije sa prethodnim umetničkim praksama. Kako su u Vojvodini tematske i problemske kolektivne izložbe postale retkost, tako je *38. novosadski salon* dobio novu mogućnost za proširivanje svog konceptijskog okvira. Ovaj novi izazov otvara novi problem i postavlja pitanje da li jedna kolektivna, godišnja izložba salonskog tipa može da sumira i analizira aktuelnu produkciju s obzirom na svoju istorijsku ulogu i mesto u okviru društvenog, institucionalnog i kulturnog sistema, kao i na svoj konceptijski i organizacioni model. Analiza sličnih izložbenih projekata u regionu ukazuje na više pojava među kojima su: njihovo ukidanje, usmerenost ka lokalnim senzibilitetima ili transformacija u međunarodnu likovnu manifestaciju, kao u slučaju *Oktobarskog salona* u Beogradu. Neminovno preispitivanje konceptijskog okvira *Novosadskog salona* dovelo je do nekih njegovih promena, među kojima su: određivanje aktuelnog tematskog okvira, pozivanje umetnika i umetnica čiji se rad smatra relevantnim u odnosu na temu i otvaranje ka široj teritoriji Vojvodine.

Ovogodišnji *Novosadski salon „Mikro-Manevar“* ima cilj da okupi pojedince koji su tokom protekle decenije aktivno delovali na umetničkoj sceni razvijajući i proširujući svoja istraživanja savremenim umetničkim pristupima, pojavama, prostorima, materijalima, tehnologijama i medijima, a kroz isticanje zajedničkog, bliskog imenitelja prisutnog u većini njihovih istraživanja – konteksta. Tematske i konceptijske razlike prisutne kod umetničkih dela nastalih u Vojvodini proteklih desetak godina često zavise od parametara kao što su: vreme nastanka dela (početak ili kraj dekade), mesto njihove prezentacije (domaća ili inostrana sredina, galerija, muzej, privatni ili alternativni prostor) i način plasiranja dela (državne institucije, finansijeri, mediji, nevladin sektor), ali je polazište većine njih neki od aktuelnih konteksta, što je takođe blisko internacionalnoj umetničkoj praksi.

Jedan od aspekata međunarodne umetničke scene jeste uključivanje autora iz tzv. trećeg sveta ili južnih zemalja, kao i vidljivost umetnosti iz zemalja centralne i istočne Evrope. Ova navodna ravnopravnost se, na primer, sa ponosom ističe na izložbenom projektu kao što je Bijenale u Veneciji. Međutim, prisutvo umetnika i umetnica iz Vojvodine na ovakvim i sličnim međunarodnim izložbama u proteklom periodu bilo je veoma retko, što ukazuje na niz faktora zavisnih od državnog sistema i nerazvijenosti kulturnih institucija. Danas, tokom sporog procesa društvenog oporavka, umesto sistematske, planske saradnje i komunikacije sa umetničkim scenama Evrope i sveta, zastupljenije je samoinicijativno i poje-

dinačno uspostavljanje dijaloga. Ovakvim kontaktima umetnici proširuju svoje polje istraživanja, metode i jezik umetničkog dela kroz međusobne relacije. Odnos lokalnog i globalnog, regionalnog i univerzalnog, intimnog i javnog ostaje i dalje primetan u savremenoj sceni Vojvodine, ali sada sa manjim insistiranjem na velikim, kolektivnim makro-političkim pitanjima, već sa sve primetnijim usmeravanjem ka individualnim, ličnim, mikro-političkim konceptima. Neka od pitanja koja se danas postavljaju su: koliki je značaj mikro-zajednice, porodice, intimnog i ličnog sveta pojedinca, kakav je kvalitet međusobne komunikacije, koji su danas preovlađujući vrednosni sistemi, kao i etički i estetski kriterijumi?

KA MIKRO ZAJEDNICI. MIKRO-MANEVAR polazište nalazi u individualnim istraživanjima, akcijama i intervencijama, u ličnoj nadogradnji, usavršavanju i edukaciji umetnika u cilju izgradnje vlastite strategije održanja i napredovanja.

KA MIKRO ZAJEDNICI. MIKRO-MANEVAR može se shvatiti kao:

- Vežba, manevrisanje, zaokretanje, planirano ili taktičko kretanje.
- Strateško uspostavljanje relacija između umetnosti i drugih oblasti svakodnevnog života, umetnosti – nauke i tehnologije.
- Zaokretanje u intimni, lični svet pojedinca, u pitanja njegove mikro-zajednice.

Ovogodišnji *Novosadski salon* svojom koncepcijom usmeren je ka subjektivnim poetikama koje nastaju kao odgovor na savremeni, lični kontekst samih stvaralaca, mnogostruk i veoma različit. Za razliku od devedesetih godina dvadesetog veka kada su problemi umetnika, kao i stanovništva u Srbiji bili određeniji i sa manje razlika, što se moglo pratiti i kroz umetničku scenu, danas su oni razućeniji i nepregledniji, što i čini specifičnost umetnosti kraja prve dekade dvadeset prvog veka.

„Mikro-Manevar“ kao koncepcijski okvir, pokazao se dovoljno širok da uključi raznovrsne istovremene pojave koje paralelno deluju na umetničkoj sceni Vojvodine, što je omogućilo bolje isticanje njenog trenutnog stanja i ukazalo na probleme sa kojima se suočavaju sami stvaraoci u procesu rada i delovanja. Primetna je diferencijalnost u tematskom, tehničkom i medijskom konceptu. Mnogo veće prisustvo novomedijske umetnosti i prostornih radova ukazuje na to da ovogodišnji *Novosadski salon* ima potrebu da sveobuhvatnije ukaže na realnu, aktuelnu umetničku produkciju u kojoj umetnici slobodno istražuju i koriste mogućnosti različitih medija bez jezičkih ograničenja. Takođe, česte su relacije između likovne umetnosti i drugih umetnosti, savremene tehnologije, nauke, urbane kulture, mitologije i dr.

Ono što je zajedničko u radovima predstavljenim na *Novosadskom salonu* jeste osećanje izgubljenosti, haosa, nezadovoljstva i besa koje je istaknuto samim pristupom, načinom rada i jasnim izjavama umetnika. Intimni, porodični, lični svet umetnika i umetnica prisutan je u mnogim radovima. U podtekstu ovakvih radova prisutna je kritika društvenog stanja, vladajućih izjava i stereotipa. Kako su umetnička dela bitni komunikatori u uočavanju društvene stvarnosti, tako aktuelna umetnička produkcija prisutna na *Novosadskom salonu* transponuje ideje lokalne zajednice kroz sebi bliske, razumljive sadržaje i često snažne emotivne kritike prošlih događaja ili savremenog trenutka, društva, institucija i sistema.

Ovogodišnji *Novosadski salon* karakteriše otvorenost ka raznovrsnom formalnom, medijskom i poetskom izrazu, što ukazuje na diverzitet savremene umetničke scene, različitost potreba, problema i zahteva umetnika, kao i na mnogostrukost konteksta koji utiču na nastanak umetničkog dela. Kako je kontekstualna umetnost postala preovlađujuća na domaćoj sceni, tako se postavljaju pitanja kada i kako će doći do obrnutog procesa, odnosno transfera umetnosti u „sam“ društveni kontekst i njene implementacije u društvenu zajednicu i sistem. Individualne, subjektivne umetničke realnosti prisutne na ovogodišnjem *Novosadskom salonu* ukazuju na mnoge alternativne aspekte bitne za našu mikro-zajednicu, njeno bolje sagledavanje i razumevanje.